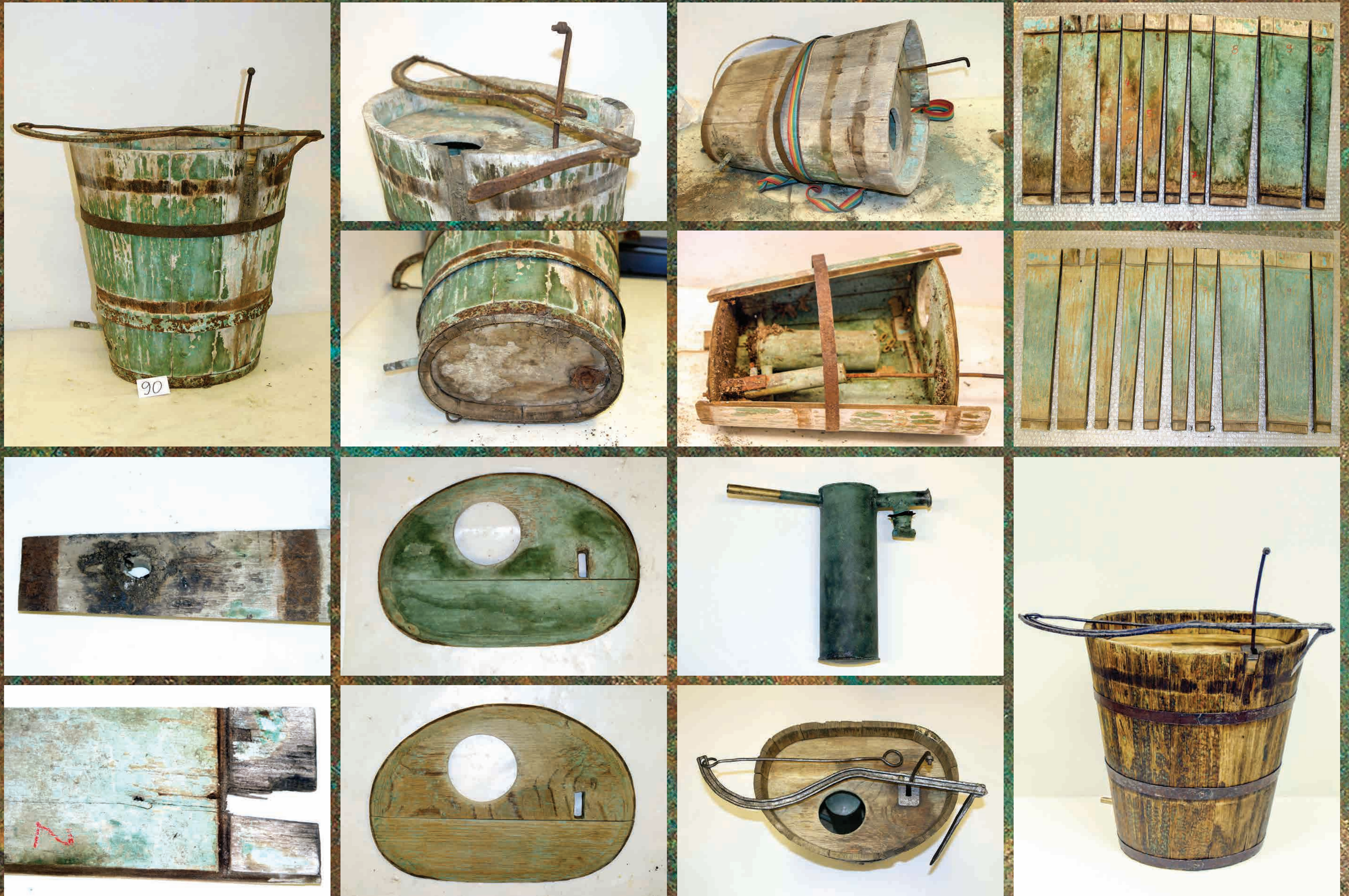

KONSERVIRANJE-RESTAVRIRANJE ŠKROPILNICE ZA TRTO

Fotografije: Irena Porekar Kacafura

Konec 19. stoletja so na Slovenskem začeli uvajati žveplanje in škropljenje proti trtni bolezni z raztopino modre galice (CuSO_4 , fungicidno sredstvo). Oblasti so v naslednjih desetletjih pospeševale uporabo škropiv in subvencionirale nakup škropilnic. Leseni deli škropilnice za trto, datirane v začetek 20. stoletja, so zaradi uporabe bakrovega (III) sulfata, ki je bil hkrati impregnacijsko sredstvo za les, kljub starosti in neprimernemu hranjenju v dobrem stanju. Obod je izdelan iz 15 lesenih letvic, ki so bile delno preperle le pri dnu škropilnice, saj je ta stala na zemlji, ali so bile poškodovane zaradi neprimernega popraviljanja. Letvice so povezane s tremi kovanimi in kovičnimi obroči, ki so bili močno korodirani, korozija pa je obarvala tudi les letvic. Zgornji obroč je bil izdelan kot nadomestni, saj je ožji od drugih dveh in drugače kovičen. Na škropilnici je nameščen kovinski ročnik za črpanje škropiva, ki pa ni več povezan z mehanizmom v notranjosti (manj-

kajo pritrdila). Kovina je bila korodirana in v debeli plasti obložena z modro galico. V notranjosti škropilnice je bilo vidno precej umazanije (posušeno listje, pesek, ostanki zemlje, usedlina škropiva). Manjkajo tudi naramnice za nošnjo na hrbtu, ki so bile pritrjene na spodnji in zgornji obroč.

Zunanost škropilnice smo najprej očistili. S ščetkami, jekleno volno in skalpeli smo debelejšje krušljive plasti umazanije in modre galice odstranili z lesa in s kovine. Sneli smo kovane obroče ter ob sprotne številčenju razstavili letvice, ki niso bile povezane med seboj, temveč so le nalegale ena ob drugo, dno in pokrov škropilnice. Na mehanizmu v notranjosti so popustili lotani spoji, izliv (natič za škropilni ročnik), ki je bil na letvico pritrjen s smolo, pa je odstopil, zato smo dele enostavno odstranili. Odločili smo se, da bomo plasti modre galice na zunanjem obodu odstranili do lesa, v notranjosti pa le krušljive plasti. Odstranjevanje je

potekalo mehansko (s skalpeli, jekleno volno, peskanjem, mikrobrusi), saj lesa nismo želeli močiti in s tem povzročiti nabrekanja ter morebitne deformacije posameznih delov. Preperle dele in razpoke na letvicah smo utrdili in zlepili s 5-odstotnim Paraloidom B 72 v acetonu. Korozijske produkte na kovinskih obročih in mehanizmu smo najprej mehčali z WD 40. Mehanizem smo razstavili in površine razmastili, nato pa nekatere dele lokalno peskali s $100\ \mu\text{m}$ korundom pri nizkem tlaku oziroma z mikrobrusji odstranili kepaste produkte korozije. Želzne dele smo polirali in polakirali z Bedacrylom, medeninaste pa z Inbralakom ter kovino zaščitili s premazom renesančnega voska.

Po opravljenih posegih smo namestili letvice in obroče ter sestavili mehanizem v notranjosti škropilnice, dno in pokrov. Vse pritrditve na vidnem, zunanjem delu škropilnice smo izvedli z ustrezno toniranimi lesenimi zatiči iz bukovine.